

REDOBÂNDIREA POSESIEI ASUPRA BUNULUI PIERDUT ÎN RAPORT CU INSTITUȚIA DOBÂNDIRII PROPRIETĂȚII ASUPRA BUNULUI GĂSIT

Grigore ARDELEAN

Doctor în drept, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne,
Republica Moldova
e-mail: ardeleangrigore@mail.ru
<https://orcid.org/0000-0002-5203-358X>

Andrian CREȚU

Doctor în drept, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene ”Constantin Stere”,
Republica Moldova
e-mail: andrian.cretu@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8144-5233>

În toate cazurile pierderii unui bun mobil, prin reglementările sale, legea face posibilă garantarea dreptului celui ce l-a pierdut de a redobândi posesia asupra bunului în discuție.

Redobândirea posesiei și nu dobândirea proprietății, deoarece odată cu pierderea posesiei asupra bunului nu se pierde și dreptul de proprietate asupra lui. Totuși, în aceste împrejurări trebuie de cercetat în detaliu și situația de dobândire a dreptului de proprietate asupra bunului pierdut, numai că de această dată, este vorba de cel ce l-a găsit, atunci când proprietarul, după ce l-a pierdut, nu revendică posesia asupra lui în termenul stabilit de lege.

Cuvinte-cheie: bun, proprietate, posesie, redobândire, organ abilitat, încăpere publică.

REGAINING POSSESSION OF THE LOST PROPERTY IN RELATION TO THE INSTITUTION OF ACQUIRING OWNERSHIP OF THE FOUND PROPERTY

In all cases of loss of movable property, through its regulations, the law makes it possible to guarantee the right of the person who lost it to regain possession of the property in question.

Regaining possession and not acquiring property, because with the loss of possession over the good, the right of ownership over it is not lost. However, in these circumstances, the situation of acquiring the property right over the lost property must be investigated in detail, only this time, it is about the one who found it, when the owner, after losing it, does not claim possession over it. within the term established by law.

Keywords: good, property, possession, repurchase, authorized body, public room.

REPRENDRE POSSESSION DE BON PERDU EN RELATION AVEC L'INSTITUTION D'ACQUISITION DE LA PROPRIÉTÉ DE BON TROUVÉ

Dans tous les cas de perte d'un bien meuble, par sa réglementation, la loi permet de garantir le droit de celui qui l'a perdu de reprendre possession du bien en question. Notamment, reprendre possession, et non acquérir des biens, car avec la perte de possession de l'actif n'est pas perdu et le droit de propriété de celui-ci. Cependant, dans ces circonstances, la

situation d'acquisition de la propriété du bien perdu doit également faire l'objet d'une enquête détaillée. Seulement cette fois, il s'agit de celui qui l'a trouvé, lorsque le propriétaire, après l'avoir perdu, n'en revendique pas la possession dans le délai fixé par la loi.

Mots-clés: bien, propriété, possession, récupération, organe habilité, salle publique.

ВОССТАНОВЛЕНИЕ ВО ВЛАДЕНИЕ УТЕРЯННОГО ИМУЩЕСТВА ОТНОСИТЕЛЬНО ИНСТИТУТА ОБРЕТЕНИЯ ПРАВА НАД НАЙДЕННЫМ ИМУЩЕСТВОМ

Во всех случаях утраты движимого имущества, закон, в соответствии его положениями, позволяет гарантировать право лица, потерявшего имущество, восстановить свое право на владение данным имуществом.

Возвращение право на владение, а не обретение права собственности, потому что с утратой права на владение товаром право собственности на него не теряется. Однако, в этих обстоятельствах ситуация с обретением права собственности на утраченное имущество должна быть подробно исследована, только на этот раз речь идет о том, кто это имущество нашел, когда собственник, потеряв его, не претендует на владение им в установленные законом сроки.

Ключевые слова: товар, имущество, владение, выкуп, уполномоченный орган, публичное помещение.

Introducere

În mod normal, dacă cel ce a pierdut un bun a aflat despre locul aflării lui, acesta fiind predat organului de poliție sau autorității publice locale, nu va avea decât să vină să ceară restituirea lui. Pare simplu, însă din punct de vedere juridic, credem că trebuie să clarificăm mai multe lucruri, să ne punem diverse întrebări și să răspundem la ele, deoarece legea nu spune nimic în acest sens, iar dreptul proprietarului la redobândirea posesiei asupra bunului pierdut urmând a fi dedus din prevederile art. 517 alin. 1, *dacă proprietarul sau o altă persoană îndreptățită nu pretinde, în termen de 6 luni, transmiterea bunului găsit.....* Mai mult, nu sunt descrise în lege acțiunile concrete ce urmează a le întreprinde organul abilitat atunci când va transmite bunul, lăsându-se loc pentru multe semne de întrebare, dintre care enumerăm câteva:

- trebuie să ceară de la pretinsul proprietar careva acte ce ar demonstra dreptul său de proprietate asupra bunului?;
- poate să dea întrebări persoanei ce solicită restituirea bunului despre caracteristicile acestuia,

locul pierderii, timpul și alte împrejurări în care l-a pierdut?;

- trebuie să întocmească un proces verbal de primire-predare a bunului?;
- trebuie să stabilească identitatea celui ce a solicitat restituirea bunului, ținând cont de eventualitatea în care acesta nu va fi adevăratul proprietar?;
- poate cere cheltuielile de păstrare a bunului sau nu?.

Scopul articolului constă în informarea publicului larg despre acțiunile necesare a fi întreprinse de cel ce a pierdut un bun în vederea redobândirii posesiei asupra lui, dar și despre reglementările în materie ce-i garantează acest drept.

De asemenea, scopul lucrării vizează și soarta bunului pierdut atunci când nu a fost revendicat în termenul stabilit de lege de către cel ce l-a pierdut.

Metodele și materiale aplicate în procesul studiului fac parte din categoria celor mai diverse, fiind utilizate metodele cele mai eficiente în materia cercetării juridice, dintre care enumerăm: metoda analizei, sintezei, deducției, metoda sistemică, metoda istorică, comparația, precum și metoda empirică.

Rezultate obținute și discuții

Deci, după cum spuneam, legea nu ne dă nici un răspuns concret la întrebările formulate mai sus, fapt ce ne determină la a tălmăci reieșind din alte împrejurări legislative, încercând a oferi unele îndrumări de ordin practic celor ce urmează a aplica normele cu privire la bunul găsit.

La prima întrebare, dacă organul abilitat trebuie să ceară de la pretinsul proprietar careva acte ce ar demonstra dreptul său de proprietate asupra bunului, răspundem că *poate* cere, dar *nu trebuie* să ceară în mod obligatoriu un act confirmativ al dreptului de proprietate cu prețul refuzului de al restitui în cazul în care proprietarul nu poate prezenta acte, documente sau alte dovezi. Or, în cazul bunurilor mobile dovada dreptului de proprietate este simpla posesie, adică posesia valorează proprietatea, evident, până la proba contrară (art. 490 alin. 1 CC). Ce e drept, în aceste împrejurări proprietarul nu poate demonstra nici posesia sa asupra bunului, deoarece a pierdut-o odată cu bunul, de aceea nici nu constituie argument pentru a refuza restituirea bunului, acest lucru se va întâmpla doar dacă organul abilitat va demonstra proba contrară proprietății pretinse de cel ce solicită restituirea bunului. Și până la urmă, chiar de va fi transmis bunul unui neproprietar, organul abilitat poate, în tot cazul, cere restituirea bunului, având susținerea forței coercitive a statului prin incriminarea faptei penale de declarație mincinoasă (art. 312 CP).

De fapt, prin aceste argumente am dat răspuns și la întrebările 2 și 4, adică, organul abilitat nu trebuie să insiste prin a întreba pe proprietar toate datele despre bun sau împrejurările în care l-a pierdut, deoarece peste două, trei luni de la pierderea lui poate și să uite toate locurile prin care a fost și, în genere, în ce zi anume a pierdut bunul. În ce privește solicitarea datelor de identitate, organul abilitat este în drept să o facă din motive de cunoaștere a persoanei căreia i-a transmis bunul pentru cazul în care se va dovedi

că acesta nu este proprietarul bunului, fiind necesară identificarea locului aflării ei și acționării în justiție.

Cât privește procesul verbal de primire-predare a bunului, susținem că acesta trebuie întocmit de către organul abilitat pentru a consemna datele despre bun, starea acestuia, cantitatea, calitatea și funcționalitatea sa, iar proprietarul trebuie să menționeze în acel proces verbal toate neajunsurile, pretențiile, dacă sunt referitoare la starea bunului, condițiile de păstrare etc.

Și în final, la ultima întrebare, dacă organul abilitat poate cere cheltuielile de păstrare a bunului, spunem nu, deoarece păstrarea bunului intră în atribuțiile acestuia similar păstrării bunurilor sechestrate. Însă, aici mai trebuie de precizat că alta este regula în cazul în care bunul găsit a fost transmis spre păstrare unui depozitar, aici cheltuielile aferente păstrării bunului trebuie să fie suportate de către proprietarul bunului sau de către găsit în cazul în care ultimul va dobândi dreptul de proprietate asupra bunului, fapt despre care vom discuta în textul ce urmează.

Obligațiile proprietarului bunului pierdut, ulterior revendicat

Pe lângă dreptul de a-și revendica bunul pierdut, proprietarul mai are și unele obligații față de organul abilitat sau față de depozitar, cum ar fi:

- să compenseze cheltuielile aferente păstrării bunului;
- să suporte cheltuielile de comercializare a bunului său care, de fapt, pot fi reținute din suma obținută prin înstrăinare (art. 518 alin. 1 CC);
- să plătească recompensă găsitului (art. 518 alin. 2 CC).

Mărimea recompensei pentru găsirea bunului va constitui cel mult 10% din prețul sau valoarea actuală a bunului. Dacă bunul nu are valoare comercială sau dacă plata recompensei pentru el nu a putut fi stabilită pe cale amiabilă, cel care l-a găsit are dreptul la o sumă stabilită de instanța de judecată (art. 518 alin. 3 CC).

O problemă ce poate fi remarcată din conținutul ultimei norme citate, este posibilitatea oferită de legiuitor proprietarului în a stabilit la discreția sa mărimea recompensei pe care este obligat să o plătească gășitorului, menționând în acest sens că acesta trebuie să achite o recompensă de până la 10%. Credem, totuși, că ar fi mai corect dacă legiuitorul ar stabili expres că mărimea recompensei este de 10% și nu în mărime de până la 10%. Prin aceasta s-ar crea premise ce ar stimula intenția gășitorului de a identifica proprietarul pentru ai transmite bunul sau îl va preda de îndată organului abilitat, știind că va beneficia de o recompensă în valoare de 10% și nu de până la zece, însemnând că ar putea primi și 1%, iar atunci când bunul este de valoare (exemplu, un portofel cu 5000\$).

Vedem că eficiența reglementărilor în domeniu depind în mod semnificativ de cele două condiții juridice ce ar *stimula (recompensă pe măsură)*, respectiv, impune (sub sancțiunea legii penale) restituirea bunului gășit. Or, în legislația civilă a României așa și stau lucrurile la acest capitol. Potrivit art. 945 alin. 3 CCR, *în cazul bunurilor cu valoare comercială, proprietarul este obligat să plătească gășitorului o recompensă reprezentând a zecea parte din preț sau din valoarea actuală a bunului.*

Ce ar fi de apreciat, în contextul discutat, e că legiuitorul a lăsat posibilitatea gășitorului de a beneficia de o recompensă chiar și mai mare de 10% din valoarea bunului, atunci când proprietarul a făcut o promisiune publică de recompensă pentru cel ce va găsi bunul său. Or, potrivit art. 516 alin. 4 CC, *în cazul în care proprietarul a făcut ofertă publică de recompensă, cel care a găsit bunul are dreptul de a opta între suma la care s-a obligat proprietarul prin ofertă și recompensa stabilită de lege ori de instanța de judecată.*

Subiecții cu drept de a dobândi proprietatea asupra bunului gășit

Deși, în aparență, pare că doar gășitorul dobândește dreptul de proprietate asupra bunului gă-

șit, în cazul în care proprietarul nu-l revendică timp de 6 luni, în realitate mai există și alți subiecți, în afară de gășitor care în anumite condiții pot dobândi dreptul de proprietate asupra lui. Despre categoria acestora și condițiile speciale în care pot dobândi dreptul de proprietate asupra bunului gășit, vom discuta în compartimente aparte în textul ce urmează.

Gășitorul

Spre deosebire de conceptul ce a stat la baza reglementărilor din vechiul Cod civil (1964) [3], unde bunurile pierdute deveneau proprietate a statului, actualmente, în calitate de efect principal al gășirii unui bun mobil, în contextul subiectului pe care-l cercetăm, este, nu altceva decât, dobândirea dreptului de proprietate asupra sa de către gășitor, evident, în cazul în care proprietarul nu-l revendică în termenul stabilit de lege. Or, potrivit art. 517 alin. 1 CC, *dacă proprietarul sau o altă persoană îndreptățită nu pretinde, în termen de 6 luni, transmiterea bunului gășit, acesta este remis, în baza unui proces-verbal, celui care l-a găsit.*

De la început, aducem aminte că în conținutul altor lucrări cu aceeași tematică, criticam decizia legiuitorului de a evita stabilirea unui termen în interiorul căruia gășitorul trebuie să predea bunul autorităților responsabile de recepționarea lui, însă, odată cu avansarea în cercetarea regimului juridic al bunului gășit, ne dăm seama, cu părere de rău, că principala lacună în reglementare nu este doar aceasta. Și în compartimentul de față, constatăm că legiuitorul a admis o lacună, și anume, nu a specificat în textul legii momentul de la care începe a curge termenului de 6 luni necesar dobândirii dreptului de proprietate de către gășitor. Prin urmare, se pune întrebarea, acest termen se calculează din momentul gășirii bunului sau din momentul predării lui către organele competente?

Logic fiind, dacă e să avantajăm gășitorul, am sugera legiuitorului să concretizeze în textul normei

de la art. 517 alin. 1 CC că, *dacă proprietarul sau o altă persoană îndreptățită nu pretinde, în termen de 6 luni din momentul pierderii, transmiterea bunului găsit, acesta este remis, în baza unui proces-verbal, celui care l-a găsit.* Însă, analizând anumite împrejurări și posibile dezavantaje care pot fi create față de proprietar, în același timp, prevederi de care ar pute profita în mod injust gășitorul, ne abținem de la o asemenea recomandare.

De ce anume? În primul rând, dacă ar fi să dăm un termen de 6 luni pentru dobândirea dreptului de proprietate de către gășitor, calculat din momentul gășirii, acest termen poate să nu dureze tot 6 luni și pentru proprietar, atunci când gășitorul va ezita să-l transmită organului abilitat imediat după gășirea lui.

Prin urmare, perioada de informare a proprietarului despre gășirea bunului său poate să nu dureze 6 luni, ci doar două în cazul în care gășitorul îl remite autorităților după 4 luni de la gășire. Cu atât mai mult, pot exista situații în care proprietarul a pierdut bunul, peste o lună este găsit de altă persoană, iar peste 4 luni să fie transmis autorităților. În acest caz, șansa proprietarului de a fi informat despre faptul că cineva a găsit bunul său și că acesta se află la organul abilitat se diminuează esențial, fapt care îl pune în dezavantaj. Or, instituția bunului găsit nu urmărește doar scopul împroprietării gășitorului, ci și informarea proprietarului despre locul aflării bunului său în scopul revenirii în posesia sa.

Cu toate acestea, deși rămânem de părerea că termenul de 6 luni trebuie să fie calculat din momentul predării bunului găsit către organul abilitat și nu din momentul gășirii sau, ce-ar fi mai injust, din momentul pierderii lui, insistăm totuși să fie precizat în textul noimei de la art. 517 alin. 1 din CC că, *dacă proprietarul sau o altă persoană îndreptățită nu pretinde revendicarea bunului pierdut, în termen de 6 luni din momentul recepționării lui de către organul abilitat, acesta este remis în baza unui proces-verbal, în proprietatea celui care l-a găsit.*

Propunem această specificare legiuitorului pentru a nu se lăsa loc de interpretare pe segmentul calculării termenului de 6 luni necesar dobândirii dreptului de proprietate asupra bunului găsit. Tot în acest scop, după cum se observă din redacția textului propus mai sus, să fie precizat faptul că bunul urmează a fi remis anume în proprietatea gășitorului, pentru că dacă nu se specifică acest fapt, se lasă loc spre a se înțelege că bunul poate fi remis doar în posesia gășitorului, fapt ce din nou poate crea serioase confuzii.

Drept o altă remarcă, am spune că termenul de 6 luni, poate fi echivalat cu un termen special de prescripție achizitivă.

Ce mai poate fi remarcat în textul art. 517 alin. 1 din CC, evident cu titlu de apreciere, e că legiuitorul a punctat faptul că procesul-verbal reprezintă pentru acesta din urmă titlul de proprietate care este opozabil chiar și fostului proprietar.

Deci, chiar și fostul proprietar nu mai este în drept să ceară revendicarea bunului pierdut.

Poseorul încăperii sau mijlocului de transport public

În doctrina autohtonă există voci [6] precum că bunul găsit într-o încăpere publică sau mijloc de transport public, după 6 luni în care proprietarul nu l-a revendicat, este dobândit în proprietate de către gășitor și nu de către poseorul încăperii publice în care a fost găsit. Ar fi logic, însă din textul noimei de la art. 516 alin. 3 al CC, reiese altfel. Or, aici se spune destul de clar, că poseorul încăperii publice odată cu bunul preia ***toate drepturile și obligațiile*** celui care l-a găsit, menționând expres că nu poate prelua doar ***dreptul la recompensă***, fapt ce dă de înțeles că gășitorul preia și dreptul de a dobândi în proprietate bunul găsit.

În caz contrar, urma a fi precizat că proprietarul preia drepturile și obligațiile gășitorului cu excepția dreptului la recompensă și a dreptului de a dobândi în proprietate bunul găsit, ceea ce legiuitorul a ezitat să

o facă. De fapt, posesorul încăperii publice ar dobândi dreptul de proprietate asupra bunului în temeiul reglementărilor cu privire la bunul găsit, racordate, confirmate, altfel spus, de regula potrivit căreia *tot ceea ce produce bunul, precum și tot ceea ce unește bunul ori se încorporează în el ca urmare a faptei proprietarului, a unei alte persoane ori a unui caz fortuit, revine proprietarului dacă legea nu prevede altfel (art. 502 CC), iar legea în acest caz nu spune nimic altfel despre bunul găsit.*

Care totuși ar fi explicația echității faptului dobândirii dreptului de proprietate asupra bunului găsit de către posesorul încăperii sau mijlocului de transport public și nu de către găsit?

Primul argument s-ar deduce din însăși prevederile art. 516 alin. 3 care ne spune clar că drepturile și obligațiile găsitului (inclusiv și cel de proprietate) sunt preluate de posesor, doar cu excepția dreptului la recompensă. Prin urmare, cu toate că posesorul încăperii sau a mijlocului de transport nu are drept la recompensă, el va dobândi dreptul de proprietate asupra bunului găsit dacă cel care l-a pierdut nu va pretinde la el în decurs de 6 luni.

De fapt, logica normei în cauză se racordează neîndoiește la conținutul și esența normei de la art. 502 CC, potrivit căreia, *tot ce produce bunul, precum și tot ce unește bunul ori se încorporează în el....revine proprietarului*, iar în acest caz, posesorului încăperii în care a fost găsit bunul, adesea este și proprietarul ei.

Aceiași opinie este expusă de noi și în alte lucrări [7, p. 44] în care susținem că, deși posesorul încăperii sau mijlocului de transport public nu are drept la recompensă, el va dobândi dreptul de proprietate asupra bunului găsit dacă cel care l-a pierdut nu va pretinde la el în decurs de 6 luni. Evident, aici trebuie de înțeles că dreptul de proprietate îl dobândește posesorul nemijlocit al încăperii publice sau mijlocului de transport (Regia Transport

Electric, în cazul în care bunul a fost găsit în troleu). Acesta fiind posesorul despre care are în vedere norma de la art. 516 alin. 3 CC, pentru că, dacă era altfel, urma să se menționeze expres că acesta va fi transmis proprietarului care preia drepturile și obligațiile găsitului, primul fiind considerat posesor mijlocit (autoritatea publică locală).

Nici șoferul mijlocului de transport nu va dobândi dreptul de proprietate asupra bunului găsit, deoarece potrivit art. 485 alin. 2 CC, acesta nu are calitate de posesor, ci calitate de prepus prin care se realizează posesia.

Totuși, în pofida faptului că în art. 516 alin. 3 se menționează că posesorul încăperii publice nu preia și dreptul la recompensă, aceasta nu înseamnă că el în genere nu poate deveni în anumite circumstanțe titularul dreptului la recompensă. Aceasta se poate întâmpla în cazul în care prepusul posesorului, investit, într-un fel sau altul, cu împuterniciri de posesor a găsit un bun în încăperea sau mijlocul de transport public pe care-l posedă.

De asemenea, cu toate că în norma examinată se spune că posesorul mijlocului de transport public preia toate drepturile găsitului cu excepția dreptului la recompensă, nu trebuie de înțeles că posesorul unei încăperi publice sau a mijlocului de transport public nu poate, în general, pretinde la recompensă. Acesta din urmă va avea acest drept atunci când el însăși va găsi bunul [8, p. 52].

Statul. În viața de toate zilele există situații când după ce a pierdut un bun proprietarul să nu reușească să afle în decurs de 6 luni despre faptul găsirii bunului său și predării către organul abilitat. În acest caz, dreptul de proprietate asupra bunului în nici un caz nu va fi dobândit de către organul abilitat, ci de către găsit sau de către posesorul încăperii ori mijlocului de transport public. Însă, mai există cazuri în care găsitul refuză dobândirea dreptului de proprietate asupra bunului găsit din

diferite motive. Și în acest caz, drept de proprietate asupra bunului găsit nu-l dobândește organul abilitat (ceea ce în baza legislației României acest fapt este posibil¹), ci îl dobândește Statul.

În acest sens, potrivit art. 517 alin. 2 CC, dacă persoana care a găsit bunul renunță la drepturile sale, acesta trece în proprietatea statului. Iată de această dată, deja pot fi aplicate în materia transferării dreptului de proprietate asupra bunului găsit către stat, dispozițiile Regulamentului nr. 972/2001 cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, deoarece aceste bunuri, după 6 luni sunt considerate pe drept fără stăpân, adică bunurile pierdute, după 6 luni nu mai aparțin proprietarului. De aceea, am sugera legiuitorului să completeze lista bunurilor ce cad sub incidența Regulamentului nr. 972/2001 [2] cu bunul găsit, devenind aplicabil situațiilor în care acesta urmează să devină proprietate a statului.

Prin urmare, în cazul descris, organul abilitat predă bunul găsit Serviciului Fiscal de Stat spre a le lua la evidență, iar potrivit pct. 4 din Regulament, din momentul luării la evidență de către Serviciul Fiscal de Stat a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare redus, a corpurilor delictive, a bunurilor succesoriale și a comorilor, asigurarea integrității lor intră în atribuțiile acestuia.

Particularitatea redobândirii dreptului de proprietate asupra bunului pierdut

Potrivit regulii generale, dacă în decurs de 6 luni de zile, proprietarul nu revendică bunul pierdut, acesta

¹ Dacă gășitorul refuză să preia bunul sau prețul, acesta revine comunei, orașului sau municipiului pe teritoriul căruia a fost găsit și intră în domeniul privat al acestuia (art. 945 alin. 5 din Codul civil al României).

este remis, în baza unui proces-verbal, celui care l-a găsit sau, mai corect spus, transmis în proprietatea gășitorului. Totodată, legiuitorul accentuează, prin următoarea frază a alin. 1 de la art. 517 CC, că *procesul-verbal reprezintă pentru acesta din urmă titlu de proprietate, opozabil și fostului proprietar*, ce-ar însemna că proprietarul bunului devine un fost proprietar nemaivând posibilitatea de a redobândi posesia asupra bunului pierdut. Însă, cu titlu de excepție, există cazuri în care proprietarul bunului pierdut poate redobândi dreptul de proprietate asupra bunului pierdut atunci când după 6 luni a trecut în proprietatea gășitorului. Deci, atenție!, el redobândește dreptul de proprietate asupra bunului său și nu dreptul de posesie așa cum se întâmplă în interiorul termenului de 6 luni, considerându-se atunci încă proprietar.

Așadar, în temeiul art. 517 alin. 3 CC, dacă s-a dobândit dreptul de proprietate asupra unui animal, fostul proprietar poate, în cazul în care se va constata existența unei afecțiuni în privința sa din partea animalului sau comportamentul crud al noului proprietar față de animal, să ceară restituirea acestuia. Mai corect spus, să ceară redobândirea dreptului de proprietate asupra animalului, deoarece l-a pierdut în condițiile legii (nu l-a revendicat în decurs de 6 luni din momentul predării lui organului abilitat și nu 6 luni din data pierderii posesiei asupra animalului).

Prin urmare, din această unică normă, distingem două situații care ar da temei de redobândire a dreptului de proprietate asupra unui animal pierdut și nerevendicat în termenul prevăzut de lege:

➤ existența unei afecțiuni în privința fostului proprietar din partea animalului. Evident, ar trebui aici de văzut cum poate fi constatată afecțiunea animalului față de fostul proprietar, de către cine se constată și cine decide asupra restituirii lui atunci când apare un conflict între fostul și noul proprietar. Or, legea civilă nu spune nimic despre procedura redobândirii dreptului de proprietate asupra animalului pierdut, ci doar despre procedura transmiterii bunului în proprie-

tatea găsitului. În acest caz, credem că redobândirea dreptului de proprietate asupra unui animal urmează să se realizeze doar în baza unei hotărâri a instanței de judecată care va constata afectiunea animalului față de fostul proprietar, soluționând astfel conflictul între subiecții vizati.

➤ comportamentul crud al noului proprietar față de animal. Din conținutul acestei condiții înțelegem că fostul proprietar a unui animal pe care l-a pierdut, cu titlu de excepție, poate redobândi proprietatea asupra lui și în cazul în care găsitul (noul proprietar) manifestă un comportament crud față de acesta, iar după cum se afirmă în literatura de specialitate [9, p. 105], o atitudine neglijentă și cruzime față de acesta.

Cu toate acestea, ne vine greu să înțelegem ce s-ar avea în vedere prin comportament crud - maltratarea, mutilarea sau și alte acțiuni?

În opinia noastră, nu doar acțiunile arătate ar indica la comportamentul crud, ci și ținerea lui fără hrană, apă, adăpost, în ger, etc. Mai mult, potrivit legii contravenționale, cruzimea față de animale se consideră contravenție în prezența următoarelor acțiuni:

- încălcarea cerințelor privind întreținerea animalelor, reglementate de legislația sanitar-veterinară, fapt ce poate periclita viața ori sănătatea acestora;
- aplicarea intenționată a acțiunilor ce provoacă dureri sau suferință animalelor;
- capturarea sau eutanasierea animalelor de companie ori comercializarea animalelor de companie în scopul obținerii produselor și subproduselor de la acestea;
- eschivarea de a supune animalele măsurilor de profilaxie prevăzute în Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om.

După enunțarea acestor acțiuni, ne mai întrebăm: care va fi soluția atunci când noul proprietar a eutanasiat animalul de companie?, fostul proprietar

va putea cere despăgubiri materiale și morale de la noul proprietar pe lângă faptul că acesta va suporta sancțiunea contravențională pentru fapta incriminată în baza art. 157 din Codul contravențional.

Considerăm, în acest caz, că fostul proprietar va putea cere doar despăgubiri de ordin moral pentru prejudiciul afectiv, nu și prejudicii materiale, deoarece suportă pierderea valorii lui materiale din cauză că nu a avut grijă să revendice dreptul de proprietate asupra animalului în termenul stabilit de lege, valoare pe care o pierde și în cazul în care animalul nu era eutanasiat de către noul proprietar, precum și în cazul în care acesta manifesta un comportament adecvat.

Pe lângă aceste neclarități, ne mai punem și întrebarea: poate fostul proprietar, în cazul comportamentului crud față de animal manifestat de către noul proprietar, să ceară despăgubire de la ultimul?, având în vedere că prin schingiuirea animalului, înfometarea lui, neîngrijire, etc. se cauzează un prejudiciu fostului proprietar, iar pentru restabilirea stării de sănătate fostul proprietar urmează să suporte anumite cheltuieli, acestea din urmă fiind, nu altceva decât, prejudicii patrimoniale. Credem că da, deoarece acestea nu sunt consecința nerevendicării în termen, ci consecința acțiunilor condamnabile ale noului proprietar. Spunem aceasta, deoarece asemenea acțiuni cad sub incidența legii contravenționale sau penale, după caz. Potrivit art. 157 din Codul contravențional, acțiunile descrise se califică drept *cruzimea față de animale*.

Concluzii și recomandări

Pentru sporirea calității reglementărilor în materia dobândirii dreptului de proprietate asupra bunului găsit, sugerăm legiuitorului, dar și autorităților responsabile de implementarea și aplicarea lor, următoarele:

➤ Pentru a supune reglementării procedura transmiterii bunului găsit în proprietatea statului atunci când proprietarul nu-l revendică, iar găsitul refuză să dobândească dreptul de proprietate asupra lui, su-

gerăm legiuitorului să completeze lista bunurilor ce cad sub incidența Regulamentului nr. 972/2001 [5], cu bunul găsit, devenind aplicabil situațiilor în care acesta urmează să devină proprietate a statului.

➤ Înaintăm ipoteza potrivit căreia, oricare din coproprietari bunului pierdut îl poate revendica fără acordul celuilalt, același lucru se poate întâmpla în cazul în care un bun a fost găsit concomitent de către persoane.

➤ Pentru a nu se lăsa loc de interpretare pe segmentul calculării termenului de 6 luni necesar dobândirii dreptului de proprietate asupra bunului găsit, unde actualmente se poate înțelege că bunul poate fi remis doar în posesia găsitului, fapt ce din nou poate crea serioase confuzii, propunem următorul text pentru art. 517 alin. 1 CC: *„dacă proprietarul sau o altă persoană îndreptățită nu pretinde, în termen de 6 luni din momentul recepționării bunului de către organul abilitat în acest sens, acesta este remis în baza unui proces-verbal, în proprietatea celui care l-a găsit”*.

Referințe bibliografice

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.08.1994, nr. 1.

2. Codul Civil al Republicii al Moldova, adoptat prin Legea nr.1107-XV din 06.06.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 22.06.2002, nr. 82-86.

3. Codul civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 26 decembrie 1964. Veștile Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești, 1964, nr.36.

4. Codul civil al României, aprobat prin Legea 71/2011, republicată. În: Monitorul oficial al României, 15.07.2011, nr. 505, art. 916 alin. 1.

5. Hotărârea Guvernului nr. 972 din 11.09.2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor. Monitorul Oficial Nr. 112-113 din 18-09-2001.

6. Comentariu la Codul civil al Republicii Moldova, Coordonatori M. Buruiană, O. Efrim. N. Eșanu, Chișinău, 2005.

7. Ardelean G. Drept civil. Drepturile reale principale. Bons Offices. Chișinău, 2016.

8. Ardelean G. Drept civil. Drepturile reale principale. Teoria generală a obligațiilor civile. Ed. Cartea Militară. Chișinău, 2018.

9. Baieș S., Băieșu A., Cebotari V, Crețu I., Volcinschi V. Drept civil. Drepturile reale. Teoria generală a obligațiilor, Chișinău, 2005.